

FAKTA- ARK

HÅKONSHALLEN

HÅKONSHALLEN, BERGENHUS

Som en av landets største eiendomsaktører og eiendomsbesittere har Statsbygg et stort ansvar for å sikre og bevare de nasjonale verdiene som våre verneverdige eiendommer og kulturminner representerer.

I 2009 markeres Kulturminneåret med arrangementer over hele landet. Dagliglivets kulturminner er temaet. Mange mennesker har sitt daglige virke i verneverdige bygninger som Statsbygg forvalter.

Velkommen til Statsbyggs eiendommer i Kulturminneåret!

FAKTA

Byggeår: 1261
Kong Håkon Håkonsson lot hallen oppføre.
Adresse: Bergenhus Festning, Bergen.
Bruk: festhall

Forvaltes av Statsbygg og Bymuseet i Bergen, eies av Kultur- og kirkedepartementet.

Bymuseet i Bergen tilbyr omvisninger i hallen. Se www.bymuseet.no

HISTORIKK

Holmen var kongens hovedsete i Bergen ved begynnelsen av 1100-tallet. For å sikre kongsgården reiste kong Håkon Håkonsson (1217-1263) et befestet gårdsanlegg i stein på Holmen i løpet av 1250-tallet.

Håkon Håkonsson sto for flere større byggeprosjekter i stein, noe som var kostbart i Norge på denne tiden. Det mest kjente var Håkonshallen på Bergenhus, som ble innviet 11. september 1261, da kongsdatteren Ingebjørg ble viet til kong Magnus, senere kjent som Magnus Lagabøte. I 1261 var det dekket til 2000 mennesker i hallen da Håkon Håkonsson lot krone sin sønn og dermed sikret kongemaktens kontinuitet.

Kongsgården i stein på Bergenhus ble reist som et monumentalt anlegg i tråd med samtidens internasjonale smak, som et synlig tegn på en fremgangsrik kongemakt.

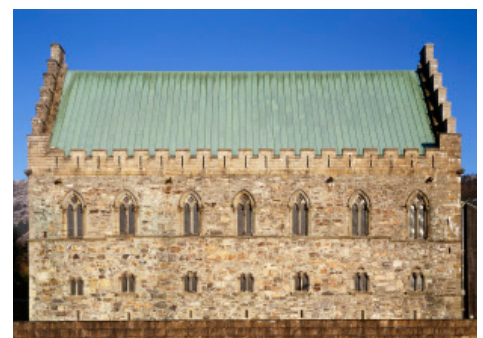
Dette anlegget har i 750 år preget innseilingen til Vågen, Bergens indre havn. Bergenhus kan inndeles i tre hovedområder: middelalderens indre festningsområde, Koengen og Sverresborg.

Det indre festningsområdet på Ber-

genhus omslutes av et forsvarsverk påbegynt i 1660-årene, og er et femsifret irregulært polygon med bastioner. Her ligger Håkonshallen (1261), Portkastellet (del av Håkon Håkonssons festningsanlegg) og Rosenkantzårnet (første fase oppført i 1273 av Magnus Lagabøte) foruten Jørgen Hanssøns ringmur (ca. 1520). Alle disse middelalderanleggene forvaltes av Statsbygg.

I 1944 lå ammunisjonsskipet "Vorboode" til reparasjon rett utenfor festningsmurene på Bergenhus. Skipet eksploderte da det ble bombet 20. april 1944 og la festningsanlegget på Bergenhus og store deler av området rundt Vågen i ruiner.

Gjenoppbyggingen startet umiddelbart under ledelse av arkitekt Gerhard Fischer, og arbeidene pågikk helt frem til 1966.

GOTISK GILDEHALL

Håkonshallen var bygd med stor festsal, Gildehall, med kongens sete i nordveggen under en stor vindusåpning og med rosett vindu øverst. Stilen er gotisk og forbildet var umiskjennelig engelsk. Under Magnus Lagabøte var Håkonshallen åsted for tinget i 1274, som vedtok Norges første samlede lovverk, Landsloven (1274).

Hallen var den bygningen som sto best bevart etter eksplosjonen i 1944, men skadene ble store da taket tok fyr.

Den mektige takkonstruksjonen ble laget etter forbilde av en norsk middelalderkirke og ble tegnet av arkitekt Johan Lindstrøm og sto ferdig i 1958. Hallen ble gjenåpnet for publikum med en stor festmiddag i 1961, 700 år etter at den ble innviet i 1261.

DAGENS BRUK

Underetasjen har to nivåer, nederst lå i middelalderen et lukket lagerrom og det mellomliggende rommet ble brukt til administrasjon og kongebolig. I dag er alle etasjene utstyrt for selskaper og representasjon. Hallen er mye nytet som konsertlokale, grunnet sin gode akustikk.

VISSTE DU..?

...at Gerhard Munthe utsmykket hallen i årene 1910-16. Mye ble ødelagt under krigen, men mye er også bevart.

...at Håkonshallen på begynnelsen av 1800-tallet var i dårlig forfatning og

ble benyttet som korndepot. Henrik Wergeland var en av mange som ivret for en restaurering, men ideen fikk verken gjenhør eller midler. Den nystartede fortidsminneforeningen hadde større ressurser og gjennomførte den første store restaureringen som ble slutført i 1854.

FREDET BYGNING

Håkonshallen er automatisk fredet som et middelalderanlegg. Bygg og anlegg på Bergenhus ble fredet i 2006, og omfatter også restaureringsarbeidene. I fredningsvedtaket het det: "Restaureringen og gjenreisningen av Bergenhus i årene 1944 -1965 er ett av de største helhetlige tiltak av dette slag i landet etter krigen".

KONTAKTINFO

Spørsmål om eiendommen kan rettes til Statsbygg, region vest tlf. 815 55 045.

Statsbygg markerer Kulturminneåret med arrangementer på eiendommer over hele landet - du finner program på våre nettsider:

www.statsbygg.no

UTGIVER

Statsbygg
Mars 2009
Opplag: 400
Foto: Jiri Havran